

BILAN

RAPPORT 2008 Beek (L), Keutelbeek

Ecologische quickscan Flora- en faunawet

STATUS: EXTERN CONCEPT

in opdracht van DHV

Rapport-ID

Titel	Beek (L), Keutelbeek. Ecologische quickscan Flora- en faunawet.
ISSN	1572-3194-2008/Extern concept
Rapportnummer	2008/Extern concept
Aantal pagina's	30
Opdrachtgever	DHV
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. G. Wanders
Onderzoekskader	herinrichting van de locatie
Projectleider BILAN	Mw. C. de Vugt
Auteur(s)	Mw. C. de Vugt
Kaarten en afbeeldingen	Mw. C. de Vugt
Datum concept	23-9-2008
Digitale versie	ja
Verzending concept aan	Dhr. G. Wanders
Akkoord BILAN	Dhr. C. Witteveen Directeur

Datum Paraaf

BILAN

B: Fontys Hogescholen, Mollergebouw
Prof. Goossenslaan 1-01, ruimte A 1.16, Tilburg
P: Postbus 90903, 5000 GD TILBURG
T: 0877 876322
F: 013 5360051
E: bilan@fontys.nl
W: www.bilan.nl

© BILAN 2008

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch databestand of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoudsopgave

Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Administratieve gegevens project.....	9
1.2 Beschrijving van het plangebied	9
1.3 Wet- en regelgeving.....	10
2 Methode	13
3 Resultaten	14
3.1 Bureauonderzoek.....	14
3.2 Veldinspectie	16
4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet.....	18
4.1 Beschermde soorten	18
4.2 Ontheffingen en maatregelen	19
5 Literatuur	21
Bijlage 1: Rapportage natuurloket.....	23
Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet.....	25

Figuren

Fig. 1: Ligging van het plangebied.....	10
Fig. 2: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.....	14
Fig. 3: Ligging van het plangebied geprojecteerd op Kaderrichtlijn water.....	15

Samenvatting

In opdracht van DHV (de dato 21 augustus 2008) voerde BILAN in september 2008 een ecologische quickscan flora- en faunawet uit voor het plangebied Beek (L), Keutelbeek. Het onderzoek werd verricht in het kader van herbestemming van deze locatie.

In het plangebied werden egel, huisspitsmuis, gewone bosspitsmuis, mol, bunzing, rosse woelmuis, veldmuis, bosmuis, aardmuis, haas en konijn, alle met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet, waargenomen of worden er verwacht.

Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht.

Voor de juridisch zwaarder beschermde steenmarter, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger, worden geen verblijfplaatsen aangetast. Er is voor deze soorten geen vervolgonderzoek nodig.

Ten aanzien van broedvogels is het aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen, dat loopt van 15 maart tot 15 juli, te laten plaatsvinden. Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren.

1 Inleiding

In opdracht van DHV (d.d. 21 augustus 2008) voerde BILAN in september 2008 een ecologische quickscan flora- en faunawet uit voor het plangebied Beek (L), Keutelbeek.

Het onderzoek werd verricht in het kader van herinrichting van de locatie. Doel van het onderzoek was te bepalen of beschermde soorten in het plangebied aanwezig zijn, dan wel verwacht kunnen worden. Er werd gekeken naar mogelijk aanwezige natuurwaarden van het plangebied zelf en van de directe omgeving.

Daarnaast werd een inschatting gemaakt van de gevolgen voor de aanwezige flora en fauna na realisatie van de ingrepen.

1.1 Administratieve gegevens project

Plangebied	Beek (L), Keutelbeek
Oppervlakte	circa 1 ha.
Opdrachtgever	DHV
Uitvoerder	BILAN
BILAN projectcode	B3217

1.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt grotendeels in de bebouwde kom van Beek in de gelijknamige gemeente (provincie Limburg) en heeft een lengte van circa 1960 m. Het gebied wordt gevormd door de zuidzijde van de Gundelfingenstraat, de westzijde van de Brugstraat, afwisselend de zuid, west- en noordzijde van de straat Achter de Beek en een tracé in het verlengde van deze straat, de oostzijde van de Luciastraat, de noordzijde van de Stegen, de westzijde van de Hoolstraat en noordzijde van de Burgemeester Lemmensstraat. Ten oosten van de Broekhovenlaan vormt het plangebied een tracé van circa 20 m breed door het landelijk gebied naar de Vroenhofsteegweg.

De Keutelbeek is over dit gehele traject overkluisd. Ten westen van het traject stroomt de open beek, die aan de rand van de bebouwing ondergronds gaat. Ten oosten van het traject bevinden zich putten en het beekdal van de Keutelbeek.

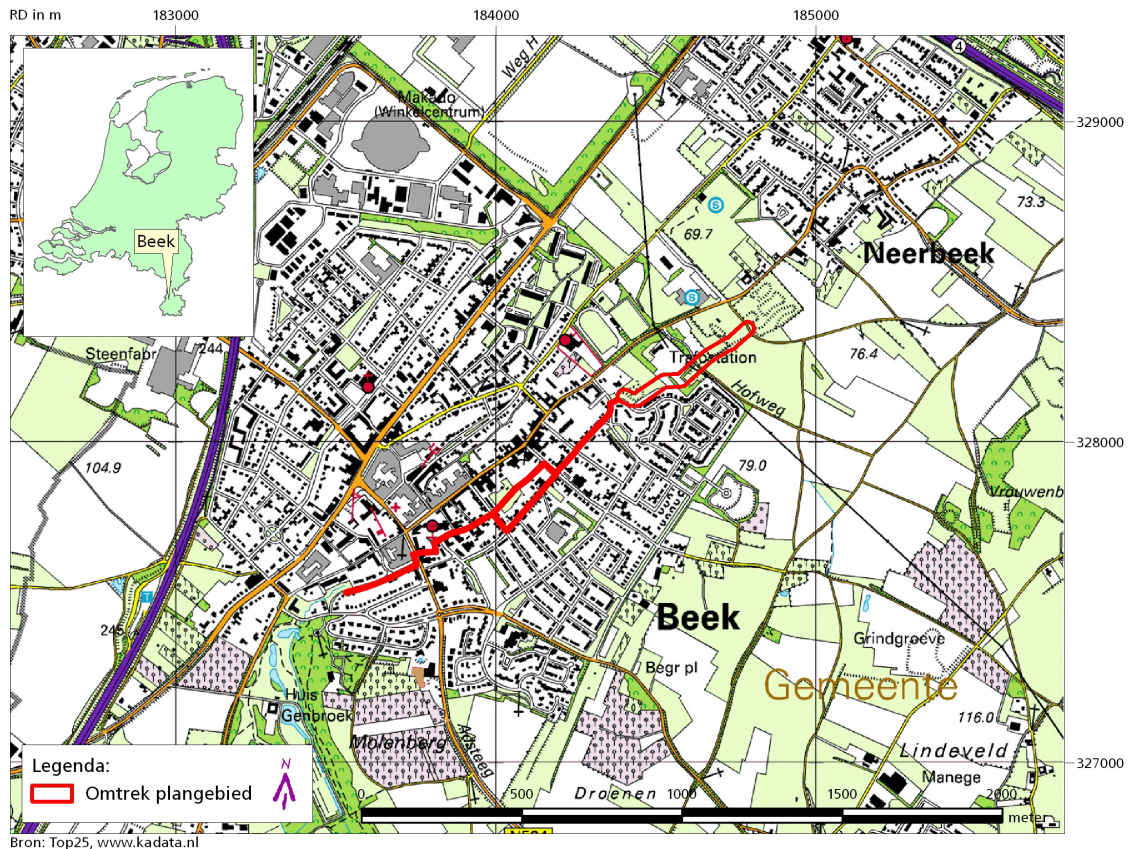

Fig. 1: Ligging van het plangebied.

1.3 Wet- en regelgeving

In de Flora- en faunawet worden in het wild levende, veelal kwetsbare plant- en diersoorten beschermd. De bescherming is gericht op het voortbestaan van soorten en geregeld in de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. Deze wet- en regelgeving stelt eisen aan de uitvoering van projecten die nadelige effecten hebben op specifieke natuurwaarden en/of soorten.

De Flora- en faunawet is aangevuld met een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)¹ inzake artikel 75 van de Flora- en faunawet. De AMvB betreft onder meer (hoofdstuk 1.3.3) de vrijstelling van verbodsbepalingen. De beschermde soorten zijn opgenomen in tabellen waarop verschillende beschermingsregimes van toepassing zijn, de zogeheten tabel-1- en/of -2-status en/of -3-status.

De wet kent ten aanzien van inheemse soorten een zorgplicht en verbodsbepalingen.

1.3.1 Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij' - beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is een uitzondering. De wet vereist dat zorgvuldig met dieren wordt omgegaan. Deze 'zorgplicht' houdt in dat iedereen:

- voldoende zorg in acht neemt voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving;

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten d.d. 12 december 2001, laatst gewijzigd 23-10-2007. Bron: www.overheid.nl

- die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

1.3.2 Verbodsbepalingen

Voor inheemse diersoorten zijn er, naast de zorgplicht (art. 2), ook verschillende verbodsbepalingen van toepassing:

- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

1.3.3 Ontheffing

Voor soorten van de Flora- en faunawet die in tabel-3 worden genoemd kan, onder andere bij activiteiten gericht op ruimtelijke ontwikkeling of herinrichting waarbij nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, een ontheffingsaanvraag worden ingediend om die activiteiten toch uit te voeren. Hiervoor is een uitgebreide toets noodzakelijk.

De zorgplicht en de plicht tot voorkomen, beperken of ongedaan maken (vermijden, mitigeren en compenseren) blijft gelden, maar ontheffing van de verbodsbepalingen kan worden verleend wanneer:

- er geen alternatief bestaat voor de ingreep, dat wil zeggen, geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
- er sprake is van een in of bij wet genoemd belang, en
- geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Ontheffingen kunnen alleen worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) indien de soort daadwerkelijk is aangetoond.

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van (periodiek) bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw, bestendig gebruik, of uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen vallen onder de in de wet genoemde belangen.

1.3.4 Gunstige staat van instandhouding van de soort

Met betrekking tot gunstige staat van instandhouding van de soort gaat het om 'populaties van de soort' in hun natuurlijke habitat. Het gaat daarom niet om de populatie van de soort op Nederlandse (of Europese) schaal, maar in kwalitatieve zin om de lokale populatie op de locatie of verblijfplaats waar de soort is aangetroffen.

Effecten worden op kwalitatief niveau beoordeeld, dat wil zeggen dat gekeken wordt of de locatie, de verblijfplaats of het gebied de functie voor de populatie houdt. Mitigerende en compenserende maatregelen worden op ditzelfde kwalitatieve niveau genomen.

Pas in tweede instantie wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding van lokale, regionale en landelijke populaties.

1.3.5 Gedragscodes

Wanneer het gaat om bestendig beheer en onderhoud in de land- of bosbouw kan op basis van een door de Minister goedgekeurde gedragscode vrijstelling worden verkregen voor verbodsbepalingen ten aanzien van onder de Flora- en faunawet algemeen en strikt beschermde soorten (tabel 2 en 3). De zorgplicht blijft daarbij echter gewoon gelden.

Meer informatie over de uitwerking van de Flora- en faunawet is te vinden in de brochure "*Buiten aan het werk – houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!*" op de website van het Ministerie van LNV.

2 Methode

Naast een korte veldinspectie werden voor deze ecologische quickscan diverse bronnen geraadpleegd zoals Natuurloket, de digitale groene atlas van de provincie en verspreidingsatlassen van diverse soortengroepen.

Het plangebied werd bezocht op 8 september 2008. Tijdens deze inspectie werd gekeken naar de aanwezige ruimtelijke structuren en beschikbare biotopen voor flora en fauna. Op basis van *expert judgement* werd een inschatting gemaakt over mogelijke aanwezigheid van de door de Flora- en faunawet beschermde soorten.

Het plangebied werd beoordeeld op het verwachte voorkomen van de volgende soortgroepen:

- vaatplanten
- zoogdieren
- broedvogels
- amfibieën
- vissen
- reptielen
- libellen en dagvlinders
- overige ongewervelden

3 Resultaten

3.1 Bureauonderzoek

Ruimtelijk beleid

Het plangebied bevindt zich op 100 meter van een planologisch beschermd natuurgebied zoals vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur.

Van de ingrepen in het plangebied worden geen externe negatieve invloeden verwacht op het aangrenzende bosgebied.

Fig. 2: Ligging van het plangebied geprojecteerd op de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.
Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

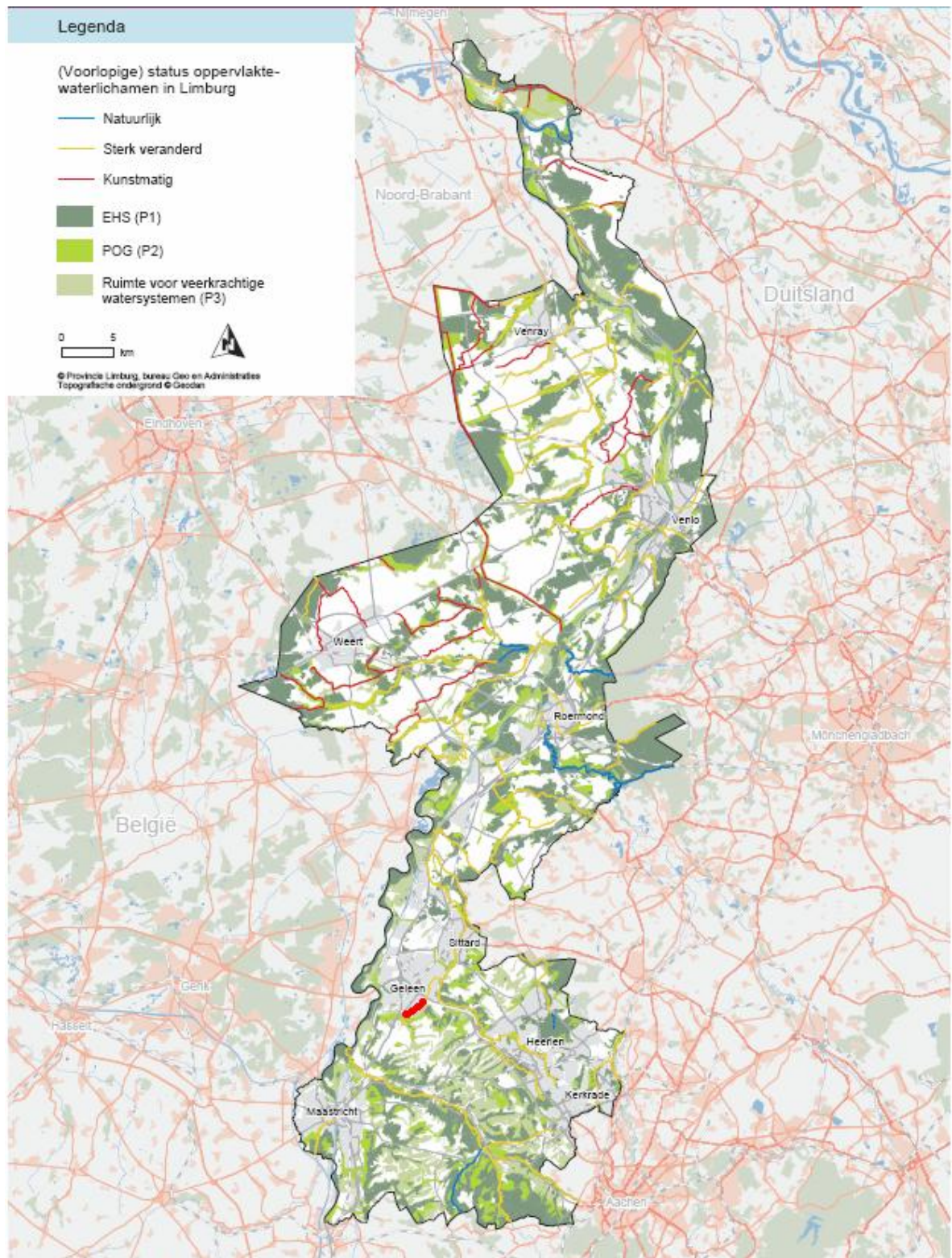

Fig. 3: Ligging van het plangebied geprojecteerd op Kaderrichtlijn water.

Bron: http://portal.pvlimburg.nl/poldigitaal/documenten/session=cloud_mmbase+7358/Kaart_4e_Kaderrichtlijn_water.pdf

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) richt zich onder andere op beekherstel. Het plangebied ligt in een Provinciale Ontwikkelingszone Groen van de Kaderrichtlijn water.

De planvorming om de Keutelbeek open te leggen valt binnen het provinciale beleid.

Natuurloket

Voor het plangebied werden kilometerhokken 183,327 en 184, 328 geraadpleegd (zie Bijlage 1: Rapportage natuurloket).

Kilometerhok 183,327 is in het verleden goed onderzocht op broedvogels en amfibieën. De soortgroepen vaatplanten, zoogdieren en libellen zijn redelijk tot matig onderzocht. Voor de overige soortgroepen is het kilometerhok niet onderzocht.

Binnen de soortgroepen zoogdieren, broedvogels en amfibieën zijn soorten aangetroffen die beschermd worden door de Flora- en faunawet als ook soorten van Rode Lijst. Van de soortgroep zoogdieren zijn negen algemeen beschermde soorten en vijf juridisch zwaarder beschermde soorten waargenomen. Ook zijn er twee soorten waargenomen die bescherming genieten door de Habitatrichtlijn. Binnen de soortgroep amfibieën zijn twee strikt beschermde soorten waargenomen.

Van de soortgroep broedvogels zijn drie soorten waargenomen van de Rode Lijst van gevoelige, kwetsbare en/of bedreigde soorten.

Kilometerhok 184,328 is in het verleden matig onderzocht op zoogdieren en amfibieën. De overige soortgroepen zijn niet onderzocht.

Binnen de soortgroepen zoogdieren, broedvogels en amfibieën zijn soorten aangetroffen die beschermd worden door de Flora- en faunawet.

Van de soortgroep broedvogels zijn vier soorten waargenomen van de Rode Lijst van gevoelige, kwetsbare en/of bedreigde soorten.

Het plangebied vormt voor de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren, amfibieën en vogels potentieel een geschikte habitat.

3.2 Veldinspectie

Plangebied; stedelijk gebied

De huidige ligging van de Keutelbeek is in het stedelijke deel volledig ondergronds. De overkluizing bestaat uit een betonnen rioolbuis met een doorsnede van ongeveer vijftig centimeter.

Ter hoogte van de Martinuskerk, bevond zich een bomenrij van acacia's, met holten. Door de ligging in een verder stedelijke, open omgeving, zijn deze weinig geschikt als potentiële verblijfplaats van vleermuissoorten.

In de stedelijke omgeving zijn de groenstructuren te typeren als voedselrijk en intensief beheerd terrein. Langs diverse wegen zoals Stegen, Burg. Lemmensstraat en de Kapelaan Wijnensingel werden bomenrijen waargenomen in een verder verharde omgeving. In het verleden zijn op uurhokniveau waarnemingen gedaan van gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze bomenrijen kunnen voor genoemde soorten de functie hebben als vlieg- en/of foerageerroute.

Plangebied; buitengebied

Het oostelijke deel van het tracé loopt langs achtertuinen van de Kapelaan Wijnensingel. Het terrein direct daaraan grenzend is in gebruik als weiland en wordt begraasd. In het laagste deel van het terrein domineerden ruigtekruiden van de voedselrijke grond. Ook de directe omgeving is te typeren als voedselrijk. Direct achter het gebouw van de PNEM bevond zich een bosje. In de ondergroei werden onder

andere klimop en hulst waargenomen. De kroonlaag was tamelijk gesloten, waardoor een goed ontwikkelde kruidlaag ontbrak. De bomen waren beperkt in omvang, holten ontbraken. Het bosje biedt een potentieel geschikte habitat voor grondgebonden zoogdieren en vogels.

In een haag werd heggenrank waargenomen, een soort van de kalkrijke bodem.

De aangrenzende weilanden werden begraasd door paarden en/of koeien. In de kruidlaag van deze weilanden domineerden grassen, zoals Engels raaigras en kropaar, ridderzuring en kruipende boterbloem. Daarnaast werden dagkoekoeksbloem en bevernel onder de hagen waargenomen. Alle soorten zijn soorten van de voedselrijke en vochtige bodem.

De percelen werden gescheiden door meidoornhagen van ongeveer een meter hoog, waardoor dit deelgebied een kleinschalig karakter had.

De zuidelijke grens van dit deel werd bepaald door een steilrand, begroeid met meidoorn en grassen van de voedselrijke bodem.

In dit deel werden ook sporen van de mol waargenomen.

In het traject van het plangebied ontbreken potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuissoorten. Evenmin vormt het een essentieel foerageergebied.

De diverse bomen langs het tracé kunnen door broedvogels gebruikt worden. Vleermuissoorten kunnen bomenrijen gebruiken als vliegroute.

De hagen en het bosje vormen een geschikte biotoop voor egel, gewone-, bos- en huisspitsmuis, bunzing en diverse woelmuizen zoals bosmuis, veldmuis en aardmuis.

Van de vaatplanten, reptielen, vissen, libellen, dagvlinders, sprinkhanen en overige ongewervelden worden in het plangebied geen zeldzame en/of bedreigde soorten verwacht. In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor deze soortgroepen zoals goed ontwikkelde kruid- en strooisellagen, permanent schoon water en/of specifieke waardplanten.

Directe omgeving: de open Keutelbeek ten westen van plangebied

De keutelbeek bevindt zich in een voedselrijke, tamelijk intensief beheerde omgeving. De oevers van de beek waren tamelijk steil. De beekloop was smal waar in de oeverzone de vegetatie gedomineerd werd door liesgras. Daarnaast werden watermunt, grote watereppe, beekpunge en zwart tandzaad waargenomen, alle zijn soorten van de voedselrijke bodem.

Directe omgeving: oude beekdal met aangrenzende putten ten oosten van plangebied

Het oude beekdal werd begraasd. In de laagte, bevond zich water, waaraan en –in pitrus en wilgen, werden waargenomen. In de put, die iets noordelijker lag, werden eveneens soorten van de vochtige, grond, zoals beekpunge en gewone waterbies waargenomen. Hier werd een vluchtende groene kikker gezien.

Deze voedselrijke, natte omgeving vormt een geschikte habitat voor minder kritische amfibieënsoorten zoals de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

In het bebouwde tracé van de Keutelbeek zijn de huidige natuurwaarden beperkt tot de aanwezige bomenrijen. Doordat de beek geheel overkluisd is, is deze in zeer geringe mate geschikt als habitat voor vissoorten. In het agrarische deel van het tracé worden actuele natuurwaarden bepaald door het kleinschalige karakter en de overgangszones van boomrijk naar open gebied.

	nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Status FF-wet	
zoogdieren	egel	Erinaceus europaeus	tabel 1	foeragerend
	huisspitsmuis	Crocidura russula	tabel 1	habitat
	gewone bosspitsmuis	Sorex araneus	tabel 1	habitat
	mol	Talpa europaea	tabel 1	habitat
	bunzing	Mustela putorius	tabel 1	habitat
	steenmarter	Martes fiona	tabel 2	foeragerend
	rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	tabel 1	habitat
	veldmuis	Microtus arvalis	tabel 1	habitat
	bosmuis	Apodemus sylvaticus	tabel 1	habitat
	aardmuis	Microtus agrestis	tabel 1	habitat
	haas	Lepus europaeus	tabel 1	habitat
	konijn	Oryctolagus cuniculus	tabel 1	habitat
	ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	tabel 3; HR	foeragerend
	gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	tabel 3; HR	foeragerend
	laatzvlieger	Eptesicus serotinus	tabel 3; HR	foeragerend
vogels	vlaamse gaai	Garrulus glandarius	tabel 2	foeragerend
	ekster	Pica pica	tabel 2	foeragerend
	houtduif	Columba palumbus	tabel 2	foeragerend
	roek	Corvus frugilegus	tabel 2	foeragerend
amfibieën	bastaardkikker	Rana esculenta	tabel 1	toekomst habitat
	bruine kikker	Rana temporaria	tabel 1	toekomst habitat
	gewone pad	Bufo bufo	tabel 1	toekomst habitat
	kleine watersalamander	Triturus vulgaris	tabel 1	toekomst habitat
reptielen	nvt			
vissen	nvt			
libellen en dagvlinders	nvt			
overige ongewervelden	nvt			
vaatplanten	nvt			

Tabel 1: verwachte en waargenomen soorten.

Zeker voor de broedvogels is deze lijst niet uitputtend. Genoemde vogelsoorten werden tijdens het veldbezoek waargenomen. Daarnaast worden in en aan de randen algemene park- en tuinvogels, zoals merel, winterkoning en koolmees verwacht.

4 Conclusie met betrekking tot de Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten

In het plangebied werd een aantal algemeen beschermde soorten waargenomen (zie tabel 1). Voor algemeen beschermde soorten met een tabel-1-status van de Flora- en faunawet geldt op voorhand een vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen.

Alle waargenomen vogelsoorten hebben een tabel-2-status van de Flora- en faunawet. Het Ministerie van LNV verleent voor soorten in tabel 2 en tabel 3 alleen ontheffing wanneer kan worden aangetoond dat de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast door de voorgestelde ingrepen.

De steenmarter, met een tabel-2-status van de Flora- en faunawet, heeft in het plangebied ter hoogte van de akkers een potentieel foerageergebied. Het menu van de soort bestaat onder andere uit knaagdieren, vogels, insecten, kikkers en regenwormen. Wanneer de stroomsnelheid van de Keutelbeek niet te hoog is, kunnen in het huidige plangebied amfibieën een geschikte biotoop vinden.

4.1.1 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen die op basis van de bevindingen van deze quickscan in het plangebied worden verwacht, hebben een tabel-3-status van de Flora- en faunawet en zijn daarom streng beschermd. Dat betekent onder andere dat het verboden is om vaste rust- en verblijfplaatsen van deze dieren te

beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11). Het vernietigen of verstoren van vliegroutes en/of foerageergebieden die voor een verblijfplaats van essentieel belang zijn, is onder het zelfde artikel verboden.

Wanneer met de planvorming geen wezenlijke lijnvormige elementen worden verwijderd, worden geen essentiële routes, noch verblijfplaatsen aangetast. De planvorming heeft dan geen negatief effect op vleermuizen. Er wordt geen vervolgonderzoek ten behoeve van een ontheffingsaanvraag noodzakelijk geacht.

4.2 Ontheffingen en maatregelen

Bij ruimtelijke ingrepen geldt op voorhand een vrijstelling voor algemeen voorkomende diersoorten, op voorwaarde dat een lichte toets heeft plaatsgevonden (zie Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet). Deze ecologische quickscan geldt als lichte toets. Op basis van artikel 2 van de Flora- en faunawet geldt de zorgplicht, die stelt dat binnen alle redelijkheid schade aan flora en fauna zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Voor de algemeen beschermde soorten die in het plangebied voorkomen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Alle in Nederland voorkomende broedende vogelsoorten worden beschermd door de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen, dat globaal loopt van 15 maart tot 15 juli, is dan ook niet toegestaan.

4.2.1 Broedvogels: mitigerende maatregelen

Ten aanzien van broedende vogels verleent het ministerie van LNV geen ontheffing. De houtstructuren vormen een broedlocatie voor diverse algemeen voorkomende broedvogels. Het is aan te bevelen werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart - 15 juli) te laten plaatsvinden. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten beschermd. Vogels zijn dan extra gevoelig voor verstoring. Werkzaamheden moeten met zorg voor de broedlocatie(s) worden uitgevoerd, zoals door het aanhouden van een minimale, soortafhankelijke rustzone.

Het broedseizoen valt samen met de kwetsbare periode van kleine grondgebonden zoogdieren. Daarom is het wenselijk om voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen ruigtes en grazige vegetaties kort te maaien, zodat deze onaantrekkelijk worden voor het verblijf van zoogdieren.

Soortgroep	Nederlandse naam	Status Ff-wet	maatregelen	Vervolgonderzoek tbv ontheftingsaanvraag
zoogdieren	egel	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	huisspitsmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	gewone bosspitsmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	mol	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bunzing	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	steenmarter	tabel 2	zorgplicht/mitigerend	nee
	rosse woelmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	veldmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	bosmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	aardmuis	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	haas	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	konijn	tabel 1	zorgplicht/mitigerend	nee
	ruige dwergvleermuis	tabel 3	zorgplicht/mitigerend	nee
	gewone dwergvleermuis	tabel 3	zorgplicht/mitigerend	nee
	laatvlieger	tabel 3	zorgplicht/mitigerend	nee
vogels	vlaamse gaai	tabel 2	zorgplicht/mitigerend	nee
	ekster	tabel 2	zorgplicht/mitigerend	nee
	houtduif	tabel 2	zorgplicht/mitigerend	nee
	roek	tabel 2	zorgplicht/mitigerend	nee

Tabel 2: ontheffingen en maatregelen.

4.2.2 Maatregelen en onderzoekskalender

maanden	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
graafwerkzaamheden bij bomen en heesters												

= toegestaan
 = niet toegestaan

Tabel 3: perioden voor werkzaamheden en onderzoek.

4.2.3 Aanvullend advies

Van het overkluisde deel van de Keutelbeek in Sittard is bekend dat daarin kraamverblijfplaatsen en overwinteringsplaatsen voor de watervleermuis aanwezig zijn².

Ook kleinere overkluizingen en schoonwaterafvoersystemen kunnen dergelijke verblijfplaatsen bevatten ³. Afhankelijk van de omvang van de overkluizing en de waterkwaliteit is het in principe mogelijk dat ook de huidige overkluizing van de Keutelbeek in Beek door vleermuizen als verblijfplaats wordt gebruikt. Het is daarom aan te bevelen om ook van huidige overkluizingen vast te stellen dan wel in te schatten of deze door vleermuizen gebruikt (kunnen) worden.

Dit aspect viel buiten het kader van het onderzoek.

² <http://www.vzz.nl/nieuws/nieuws2006/nieuws-20060223-zoogdierenlimburg.html>.

³ Bongers, F. *Vleermuis aan de leiding*. VLEN- nieuwsbrief, 47 jaargang 17, 2005-1.

5 Literatuur

Bos, F., M. Wasscher. 2004. *Veldgids Libellen*. Utrecht: K.N.N.V.

Bos, E., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting. 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. -Nederlandse Fauna 7. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Broekhuizen, S. (et al.). 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: K.N.N.V.

Crombaghs, B., R. Akkermans, R. Gubbels, G. Hoogerwerf. 2000. *Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg*. Maastricht: Stichting Natuurpublicaties Limburg.

Diepenbeek, A. van. 2003. *Veldgids diersporen*. Utrecht: K.N.N.V.

Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. *Handreiking Flora- en Faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling*. Utrecht: Dienst Landelijk Gebied.

Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2003. *Europese Natuur in Nederland, Habitattypen*. Utrecht: K.N.N.V.

Jansen, J.A.M., J. H.J. Schaminée. 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn*. Utrecht: K.N.N.V.

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. Utrecht: K.N.N.V.

Meijden, R. van der. 2005. *Heukel's flora van Nederland*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Nie, H., de. 1996. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Doetinchem: Media Publishing Int BV.

Nöllert, A., C. Nöllert. 2001. *Amfibieëngids van Europa*. Baarn: Tirion.

Schober, W., E. Grimmberger; *Peter Lina* (vert. en bewerk.). 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa Azoren en Canarische Eilanden*. Baarn: Tirion.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, K.N.N.V. Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland.

Uchelen, E. van. 2006. *Praktisch natuurbeheer: Amfibieën en reptielen*. Utrecht: K.N.N.V.

Weeda, E., R. Westra, Ch. Westra, T. Westra. 1985. *Nederlandse ecologische flora. Wilde planten en hun relaties, deel 1 t/m 5*. Amsterdam: IVN, in samenwerking met VARA en Cewin.

Wynhoff, I., C. van Swaay, J. van der made. 2001. *Veldgids Dagvlinders*. Utrecht: K.N.N.V.

Overige Bronnen:

http://portal.prvlimburg.nl/poldigitaal/documenten/session=cloud_mmbase+7358/Kaart_4e_Kaderrichtlijn_water.pdf

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

www.minInv.nl

www.natuurloket.nl

www.ravon.nl

www.vzz.nl

www.waarneming.nl

<http://www.waterleefstinbeek.nl/>

Bijlage 1: Rapportage natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:183 / Y:327

Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					matig	-	1991-2006
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddenstoelen				6	slecht	0%	1991-2006
Zoogdieren (#)	9	5	2		redelijk	51-100%	1996-2006
Broedvogels		2		3	goed	0%	1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën	4	2	1	0	goed	51-100%	1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders					matig	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					redelijk		1992-2006
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

* Legenda

FF = Flora- en faunawet
lijst 1 / lijst 2+3
H/V = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 1 en 2) of Vogelrichtlijn
RL = Rode Lijst
(#) = tevens **meetnetgegevens**
verzameld.

Volledigheid onderzoek: Hiermee
wordt aangegeven of op basis van
de gebrachte bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten van de
soorten van de betreffende
soortgroep. Een **toelichting** op
deze categorieën kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke periode de
gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing

Rapportage voor kilometerhok X:184 / Y:328

Soortgroep	FF*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					0	-	1975-1990
Mossen					niet onderzocht		1996-2006
Korstmossen					niet onderzocht		1991-2006
Paddenstoelen					niet onderzocht		1991-2006
Zoogdieren	4	1			matig	51-100%	1996-2006
Broedvogels		29		4	niet onderzocht	0%	1995-2006
Watervogels					niet onderzocht		96/97-03/04
Reptielen					niet onderzocht		1992-2006
Amfibieën	2			0	matig	51-100%	1992-2006
Vissen					niet onderzocht		1992-2006
Dagvlinders					niet onderzocht	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					niet onderzocht		1980-2005
Libellen					niet onderzocht		1992-2006
Sprinkhanen					niet onderzocht		1992-2006
Overige ongewervelden					niet onderzocht		1992-2006

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Bijlage 2: Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn enerzijds aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en anderzijds bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal Algemene Maatregelen van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Tabel 1: Algemene soorten	
Zoogdieren	
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
dwergmuis	Micromys minutus
bunzing	Mustela putorius
dwergpspitsmuis	Sorex minutus
egel	Erinaceus europeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
mol	Talpa europea
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris
Reptielen en amfibieën	
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
middelste groene kikker	Rana esculenta
kleine watersalamander	Triturus vulgaris
meerkikker	Rana ridibunda
Mieren	
behaarde rode bosmier	Formica rufa
kale rode bosmier	Formica polyctena
stronkmier	Formica truncorum
zwartrugbosmier	Formica pratensis
Slakken	
wijngaardslak	Helix pomatia
Vaatplanten	
aardaker	Lathyrus tuberosus
akkerklokje	Campanula rapunculoides
brede wespenorchis	Epipactis helleborine
breed klokje	Campanula latifolia
dotterbloem	Caltha palustris
gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
grasklokje	Campanula rotundifolia
grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
kleine maagdenpalm	Vinca minor
knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
koningsvaren	Osmunda regalis
slanke sleutelbloem	Primula elatior
zwanebloem	Butomus umbellatus

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Toelichting tabel 2

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 2: Overige soorten**Zoogdieren**

damhert	Dama dama
edelhert	Cervus elaphus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
grijze zeehond	Halichoerus grypus
grote bosmuis	Apodemus flavicollis
steenmarter	Martes foina
wild zwijn	Sus scrofa

Reptielen en amfibieën

alpenwatersalamander	Triturus alpestris
levendbarende hagedis	Lacerta vivipara

Dagvlinders

moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia
vals heideblauwtje	Lycaeides idas

Vissen

bermpje	Noemacheilus barbatulus
kleine modderkruiper	Cobitis taenia
meerval	Silurus glanis
rivierdonderpad	Cottus gobio

Vaatplanten

aangebrande orchis	Orchis ustulata
aapjesorchis	Orchis simia
beenbreek	Narthecium ossifragum
bergklokje	Campanula rhomboidalis
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha
bijenorchis	Ophrys apifera
blaasvaren	Cystopteris fragilis
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium
bokkenorchis	Himantoglossum hircinum
brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens
daslook	Allium ursinum
dennenorchis	Goodyera repens
duitse gentiaan	Gentianella germanica
franjugentiaan	Gentianella ciliata
geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri
gele helmbloem	Pseudofumaria lutea
gevlekte orchis	Dactylorhiza maculata
groene nachtorchis	Coeloglossum viride
groensteel	Asplenium viride
grote keverorchis	Listera ovata
grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea
gulden sleutelbloem	Primula veris
harlekijn	Orchis morio
herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis
hondskruid	Anacamptis pyramidalis
honingorchis	Herminium monorchis
jeneverbes	Juniperus communis
klein glaskruid	Parietaria judaica
kleine keverorchis	Listera cordata
kleine zonnedaauw	Drosera intermedia
klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe
kluwenklokje	Campanula glomerata

Tabel 2: Overige soorten

koraalwortel	Corallorhiza trifida
kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata
lange ereprijs	Veronica longifolia
lange zonnedaauw	Drosera anglica
mannetjesorchis	Orchis mascula
maretak	Viscum album
moeraswespenorchis	Epipactis palustris
muurbloem	Erysimum cheiri
parnassia	Parnassia palustris
pijlscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata
poppenorchis	Aceras anthropophorum
prachtklokje	Campanula persicifolia
purperorchis	Orchis purpurea
rapunzelklokje	Campanula rapunculus
rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum
rietorchis	Dactylorhiza majalis
	Praetermissa
ronde zonnedaauw	Drosera rotundifolia
rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
ruig klokje	Campanula trachelium
schubvaren	Ceterach officinarum
slanke gentiaan	Gentianella amarella
soldaattie	Orchis militaris
spaanse ruiter	Cirsium dissectum
steenanjer	Dianthus deltoides
steenbreekvaren	Asplenium trichomanes
stengelloze sleutelbloem	Primula vulgaris
stengelomvattend havikskruid	Hieracium amplexicaule
stijf hardgras	Catapodium rigidum
tongvaren	Asplenium scolopendrium
valkruid	Arnica Montana
veenmosorchis	Hammarbya paludosa
veldgentiaan	Gentianella campestris
veldsalie	Salvia pratensis
vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata
vliegenorchis	Ophrys insectifera
vogelnestje	Neottia nidus-avis
voorjaarsadonis	Adonis vernalis
wantsenorchis	Orchis coriophora
waterdrieblad	Menyanthes trifoliata
weideklokje	Campanula patula
welriekende nachtorchis	Platanthera bifolia
wilde gagele	Myrica gale
wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
wilde marjolein	Origanum vulgare
wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
witte muggenorchis	Pseudorchis albida
zinkviooltje	Viola lutea calaminaria
zomerklokje	Leucojum aestivum
zwartsteel	Asplenium adiantum-nigrum
Kevers	
vliegend hert	Lucanus cervus
Kreeftachtigen	
rivierkreeft	Astacus astacus

Toelichting tabel 3

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ff-wet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ff-wet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.
- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.
- Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.
- Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:
 - er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang⁴,
 - er is geen alternatief,
 - doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.
 Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).
- De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB	
Bijlage 1 AMvB	
Zoogdieren	
das	Meles meles
boommarter	Martes martes
eikelmuis	Eliomys quercinus
gewone zeehond	Phoca vitulina
veldspitsmuis	Crocidura leucodon
waterspitsmuis	Neomys fodiens
Reptielen en amfibieën	
adder	Vipera berus
hazelworm	Anguis fragilis
ringslang	Natrix natrix
vinpootsalamander	Triturus helveticus
vuursalamander	Salamandra salamandra
Vissen	
beekprik	Lampetra planeri
bittervoorn	Rhodeus cericeus
elrits	Phoxinus phoxinus
gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
grote modderkruiper	Misgurnus fossilis
rivierprik	Lampetra fluviatilis
Dagvlinders	
bruin dikkopje	Erynnis tages
dwerghlauwtje	Cupido minimus

⁴ - onderzoek en onderwijs
 - repopulatie en herintroductie
 - bescherming van flora en fauna
 - veiligheid van het luchtverkeer
 - volksgezondheid of openbare veiligheid
 - dwingende redenen van openbaar belang
 - het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
 - belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
 - uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
 - bestendig gebruik
 - uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

dwergdikkopje	Thymelicus acteon
groot geaderd witje	Aporia crataegi
grote ijsvogelvinder	Limenitis populi
heideblauwtje	Plebejus argus
iepepage	Strymonidia w-album
kalkgraslanddikkopje	Spialia sertorius
keizersmantel	Argynnis paphia
klaverblauwtje	Cyaniris semiargus
purperstreepparelmoervlinder	Brenthis ino
rode vuurvinder	Palaeochrysophanus
	hippotoe
rouwmantel	Nymphalis antiopa
tweekleurig hooibeestje	Coenonympha arcania
veenbesparelmoervlinder	Bolaria aquilonais
veenhooibeestje	Coenonympha tullia
veldparelmoervlinder	Melitaea cinxia
woudparelmoervlinder	Melitaea diamina
zilervlek	Clossiana euphrosyne

Vaatplanten

groot zee gras	Zostera marina
----------------	----------------

Bijlage IV HR**Zoogdieren**

baardvleermuis	Myotis mystacinus
bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii
bever	Castor fiber
bosvleermuis	Nyctalus leisleri
brandt's vleermuis	Myotis brandtii
bruinvis	Phocoena phocoena
euraziatische lynx	Lynx lynx
franjestaat	Myotis nattereri
gewone dolfin	Delphinus delphis
gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus
grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus
grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum
hamster	Cricetus cricetus
hazelmuis	Muscardinus avellanarius
ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
laatvlieger	Eptesicus serotinus
meervleermuis	Myotis dasycneme
mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
nathusius' dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
noordse woelmuis	Microtus oeconomus
otter	Lutra lutra
rosse vleermuis	Nyctalus noctula
tuimelaar	Tursiops truncatus
tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus
vale vleermuis	Myotis myotis
watervleermuis	Myotis daubentonii
wilde kat	Felis silvestris
witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus
witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris

Reptielen en amfibieën

boomkikker	Hyla arborea
geelbuikvuurpad	Bombina variegata
gladde slang	Coronella austriacus
heikikker	Rana arvalis
kamsalamander	Triturus cristatus
knoflookpad	Pelobates fuscus
muurhagedis	Podarcis muralis
poelkikker	Rana lessonae
rugstreeppad	Bufo calamita
vroedmeesterpad	Alytes obstetricans
zandhagedis	Lacerta agilis

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB**Dagvlinders**

donker pimperlblauwtje	Maculinea nausithous
grote vuurvinder	Lycaena dispar
pimperlblauwtje	Maculinea teleius
tijmblauwtje	Maculinea arion
zilverstreephooibeestje	Coenonympha hero

Libellen

bronslibel	Oxygastra curtisii
gaffellibel	Ophiogomphus Cecilia
gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
groene glazenmaker	Aeshna viridis
noordse winterjuffer	Sympecma paedisca
oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons
rivierrombout	Stylurus flavipes
sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis

Vissen

houting	Conegonus oxyrrhynchus
steur	Acipenser sturio

Vaatplanten

drijvende waterweegbree	Luronium natans
groenknolorchis	Liparis loeselii
kruipend moerasscherm	Apium repens
zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis

Kevers

brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latissimus
gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
heldenbok	Cerambyx cerdo
juchtleerkever	Osmoderma eremita

Tweekleppigen

bataafse stroommossel	Unio crassus
-----------------------	--------------